

کارنامه‌ی عملکرد و اولویت‌های جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران از نگاه دبیرکل‌های پیشین

اولویت‌های امروز جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران چیست؟

با توجه به برگزاری انتخابات هفتمین دوره‌ی شورای عالی جامعه، در تابستان سال جاری، درصدد برآمدیم تا ضمن مروری بر عملکرد مدیران اجرایی در دوره‌های اول تا پنجم این شورا، از منظر اجرایی، اولویت‌های امروز جامعه را از نگاه دبیرکل‌های قبلی آن تشریح کنیم. بدین منظور از کلیه‌ی دبیرکل‌های جامعه از بدو تأسیس تا آغاز کار دوره‌ی ششم شورای عالی (سال ۱۳۹۵) خواستیم ضمن مرور کلی عملکرد دوره‌ی خود اولویت‌های امروز جامعه را نیز از نگاه‌شان ترسیم کنند. پاسخ‌های دریافتی هریک از دبیرکل‌ها به ترتیب تاریخ تصدی در ادامه منتشر شده است.

اولویت نخست باید اصلاح ماده واحدی تشکیل جامعه باشد

گفت‌وگو با دکتر علی ثقفی

نخستین دبیرکل جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران

از ۱۳۸۰/۷/۱۱ تا ۱۳۸۱/۱۱/۲

۵- مراجعه و مکاتبه با سازمان‌های متعدد برای معرفی جامعه و انواع خدمات حسابداری، مالی و حسابرسی که اعضای جامعه توان ارائه‌ی آن‌ها را داشتند و تلاش فراوان برای فرهنگ‌سازی حسابداری.

۶- تشویق اعضای جامعه برای همکاری با سازمان حسابرسی در امر تدوین استانداردهای حسابداری و

۱- تهیه‌ی محل برای استقرار جامعه.
۲- تهیه‌ی سخت‌افزار و نرم‌افزارهای مختلف برای راه‌اندازی جامعه.
۳- سازمان‌دهی ساختار و نظام راهبردی برای جامعه.
۴- پی‌گیری و تشویق حسابداران واجد شرایط برای ثبت‌نام و عضویت در جامعه.

◀ اقدامات کلیدی و اصلی، دستاوردها و چالش‌های دوره تصدی‌تان را شامل

چه مواردی می‌دانید؟

مهم‌ترین اقداماتی که در دوره مسئولیت من انجام شد، به شکل فهرست‌وار شامل این موارد است:

حسابرسی.

۷- تشکیل کارگروه‌های مختلف برای همکاری با جامعه و بهبود و تقویت مستمر کیفیت خدمات حرفه‌ای.

۸- تهیه‌ی اساسنامه‌ی تقریباً یکنواخت برای تشکیل مؤسسات حسابرسی و تشویق اعضا برای تشکیل مؤسسات حسابرسی.

۹- مذاکرات رسمی با وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کشور، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان بورس و اوراق بهادار و نهادهای مختلف برای شناسایی مؤسسات حسابرسی و برقراری ارتباط با شرکت‌های مختلف.

۱۰- برقراری ارتباط با اداره‌ی ثبت شرکت‌ها برای ثبت مؤسسات حسابرسی فقط بعد از تأیید جامعه.

۱۱- تشکیل منظم جلسات شورای عالی جامعه برای انواع درخواست‌های اعضا، کارگروه‌ها و تصویب موارد لازم توسط شورا.

۱۲- تشکیل و راه‌اندازی هیأت عالی نظارت.

در این میان، واقعاً در نخستین دوره همه‌ی اعضای هیأت‌مدیره و اعضای شورای عالی جانانه و بدون چشمداشت و توقع وقت می‌گذاشتند و در انجام امور مشارکت می‌کردند. پس لازم است تأکید کنم همکاری صمیمانه‌ی اعضای شورای عالی و هیأت‌مدیره‌ی جامعه در انجام امور و تلاش برای وحدت رویه جای قدردانی بسیار دارد.

«بر اساس تجربه‌ی دوره‌ی تصدی دبیر کلی جامعه، مهم‌ترین انتظارات اعضای جامعه شامل چه مواردی است؟»

مهم‌ترین انتظارات اعضای جامعه، گسترش خدمات حرفه‌ای برای همه‌ی اشخاص حقوقی و حقیقی است، تا از این طریق فرهنگ حسابداری در کل جامعه نهادینه شود. شفافیت مالی در همه‌ی کسب‌وکارها راه یابد. بزرگ‌ترین مشکل یا محدودیت نیز، یکسان نبودن فهم

همگانی از دانش و حرفه‌ی حسابداری بین مسئولین نظام و دانش‌آموختگان حسابداری است.

«تا چه حد گذار به استانداردهای بین‌المللی را ضروری می‌دانید؟»

تدوین و اجرای هر استاندارد؛ ملی، IFRS یا FASB و یا ترکیبی از آن‌ها فواید و معایبی دارد. در خصوص IFRS مطلب را به‌صورت فشرده بیان می‌کنم، چون ابعاد و مؤلفه‌های بسیاری دارد که در گنجایش مصاحبه حاضر نیست.

در صورتی که IFRS بدون بررسی عمیق به‌صورت دستوری دیکته شود به‌نظر بنده معایب آن برای حرفه و دانش حسابداری به‌مراتب بیش‌تر از فواید آن خواهد بود. چراکه استانداردهای حسابداری مرتب در حال تغییر است و نقش عوامل سیاسی در آن به‌مراتب بیش‌تر از عوامل حرفه‌ای است و چنانچه سهمی در تدوین آن‌ها نداشته باشیم، بی‌شک مجبور به اجرای بی‌چون و چرای آن خواهیم شد. به این ترتیب زمینه‌ی فکری برای گزارشگری مالی و بهبود مستمر آن از دست خودمان خارج می‌شود. این صدمه بلندمدت است چون دانش و حرفه‌ی حسابداری در زمره‌ی علوم انسانی و اجتماعی است و دادن افسار تفکر به‌دست دیگران خطرناک و قطعاً استقلال و آزاداندیشی ما به شدت لطمه می‌بیند.

پذیرش IFRS در مرحله‌ی اول دلپذیر است ولی تغییرات زیاد در مقررات و حتی قوانین کشور را به‌تدریج طلب می‌کند. مشابه ضرب‌المثلی است که اگر گفتی «الف» باید تا «ی» ادامه دهی. هیچ جای شکی برای من وجود ندارد که جلوی تفکر و استقلال فکری را خواهد گرفت. بزرگ‌ترین مانع اجرای IFRS محدود کردن خود به تبعیت کورکورانه از کشورهای غربی بزرگ است. به‌نظر من مصوبه‌ی مجلس و دولت را با هم می‌طلبید. چون تصمیم‌گیری‌ای است که آثار آن بلندمدت است.

«نظرتان در خصوص محدود نمودن سازمان حسابرسی به عنوان مرجعی جهت تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی و منفک نمودن آن از وظایف تصدی‌گری فعلی، چیست؟»

به نظر من در این خصوص باید توجه کرد که تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی مستلزم مشارکت قانونی همه‌ی سازمان‌های درگیر می‌باشد. از این رو، تجدیدنظر در اساسنامه‌ی قانونی سازمان حسابرسی ضروری است.

«با توجه به ماده واحده‌ی قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی (لایحه مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱ و اصلاحیه‌ی ۱۳۷۲/۱۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی)، نظرتان در خصوص لایحه‌ی ایجاد نهاد مستقل ناظر بر حرفه‌ی حسابرسی، چیست؟»

نهاد مستقل ناظر بر حرفه‌ی حسابرسی جدای از جامعه لازم نیست، باید ماده واحده به نحوی تعدیل شود که جامعه استقلال کامل داشته باشد و جایگاه آن واقعی شود.

«در خصوص ضرورت ادغام و رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی، نظر و استدلال شما چیست؟»

ادغام مؤسسات و تشکیل مؤسسات بزرگ حرفه‌ای در ایران ضروری است تا خدمات حرفه‌ای با استقلال، کیفیت و تنوع بیش‌تری ارائه شود.

«به نظر شما در تلاطم ارزی موجود، جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران چه اقداماتی می‌توانست انجام دهد که انجام نداده است؟»

نحوه‌ی تخصیص ارز، چگونگی ثبت و ارائه اطلاعات شفاف از سال‌های اول انقلاب تاکنون یکی از مسائل اصلی و مورد اختلاف نظر مسئولین بوده و خط‌مشی مشخص و بلندمدت وجود ندارد. از این رو، تلاطم ارزی وجود داشته

و دارد. متأسفانه گردنی نازک‌تر از حسابداران رسمی نداریم و چنین تصور می‌شود که اگر حسابرسان، بازرسان و تمام ارگان‌های نظارتی دقت بیش‌تری می‌کردند، مشکلات کم‌تر می‌شد. این ذهنیت کلاً اشتباه است.

❖ **مهم‌ترین آسیب حرفه حسابرسی کشور را چه می‌دانید؟**
مهم‌ترین آسیب حرفه بلاتکلیفی است. حرفه دولتی است یا خصوصی. تا این مشکل حل نشود، جامعه و اعضای آن در سردرگمی خواهند بود.
❖ **برای مدیریت مؤثر جامعه‌ی**

حسابداران رسمی ایران در شرایط کنونی، چه اولویت‌ها و اقداماتی را ضروری می‌دانید؟

اولویت نخست شورا، هیأت‌مدیره و دبیرکل جامعه باید اصلاح ماده واحده‌ی تشکیل جامعه باشد. مجلس و دولت هم‌صدا با توجه به شرایط امروز و آینده‌نگری حداقل ده ساله تکلیف حرفه را روشن کنند، به نحوی که ایهام و شک و تردیدها و تفسیرهای گوناگون زوده شوند.

اولویت بعدی تعیین تکلیف قطعی مسئولیت تدوین و اجرای استانداردهای

حسابداری و حسابرسی است که باید از طرف مجلس و دولت صورت گیرد. روزه‌ی شک‌دار نباید گرفت.

بدیهی است این دو کار مهم به‌هم وابسته است، وگرنه ده‌ها دوره شورا هم بگذرد، جز به میخ و به نعل کار اساسی صورت نمی‌گیرد، و تلاش اعضای شورا، هیأت‌مدیره و دبیرکل و هیأت نظارت، ناکارا و بدون ثمر خواهد بود. عده‌ای هم از این آب گل‌آلود، ماهی‌گیری می‌کنند. در پایان برای همه‌ی زحمتکش‌ان جامعه حسابداران رسمی ایران آرزوی موفقیت می‌کنم. ■

نبود پاسخ‌خواهی واقعی مهم‌ترین آسیب حرفه‌ی حسابرسی است

گفت‌وگو با محمدجواد صفار

دومین دبیرکل جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران

از ۱۳۸۱/۱۱/۲ تا ۱۳۸۳/۱۱/۲۸

❖ **مهم‌ترین اقدامات (اعم از سخت‌افزاری و نرم‌افزاری)، دستاوردها و چالش‌های دوره تصدی خود را شامل چه مواردی می‌دانید؟**
خلاصه اقدامات انجام شده با همکاری و همدلی تمامی دست‌اندرکاران جامعه؛ در حدودی که

به‌خاطر دارم شامل این موارد می‌شود:
(۱) تشکیل کمیته‌ی کنترل کیفیت و شروع عملی بازدید از مؤسسات عضو
(۲) برگزاری دوره‌های آموزشی کاربردی
(۳) برگزاری اولین همایش حسابرسی در ایران با مشارکت بیش از ۱۰۰۰ نفر از حسابداران رسمی و...
(۴) دریافت مجوز انتشار مجله «حسابدار رسمی» و انتشار ۳ شماره

آن و نیز انتشار اولین نشریات جامعه (۵) انتشار و توزیع استانداردهای حسابداری و حسابرسی و آیین رفتار حرفه‌ای به عموم حسابداران رسمی
(۶) تعامل گسترده با بورس
(۷) عضویت در IFAC
(۸) برنامه‌ریزی در جهت الزام شهرداری‌ها به حسابرسی و حسابرسی بیش از ۸۰۰ شهر در سراسر کشور
(۹) تدوین و انتشار آیین رفتار

حرفه‌ای مصوب جامعه
(۱۰) فعالیت مؤثر در هیأت تشخیص
صلاحیت حسابداران رسمی
(۱۱) تلاش در جهت شغل تلقی
نکردن اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها
تا مرحله‌ی تصویب آن در شورای عالی
جامعه.

«بر اساس تجربه‌ی دوره‌ی
تصدی دبیر کلی جامعه، مهم‌ترین
انتظارات اعضای جامعه شامل چه
مواردی است و در پاسخ‌گویی به
انتظارات مزبور، چه اقداماتی در
دوره‌ی شما انجام شده است؟
اعتلای حرفه‌ی حسابداری و
حسابرسی که تمامی اقدامات ذکرشده
در پاسخ نخست در این جهت بوده
است.

«اجرای استانداردهای IFRS
برای تهیه‌ی صورت‌های مالی
واحدهای انتفاعی را، چقدر
مفید یا ضروری می‌دانید، موانع
اجرای آن را چگونه ارزیابی
می‌کنید؟

در شرایط فعلی کشور ضرورتی
به تهیه صورت‌های مالی بر اساس
IFRS نمی‌بینم، اما آشنایی حسابداران
رسمی از این استانداردها را آگاهی در
همراهی با پیشرفت‌های حرفه‌ای در
جهان می‌دانم.

«نظر تان در خصوص محدود
نمودن سازمان حسابرسی به
عنوان مرجعی جهت تدوین
استانداردهای حسابداری و
حسابرسی و منفک نمودن آن
از وظایف تصدی‌گری فعلی،
چيست؟

اگرچه تفکیک وظایف حاکمیتی
از وظایف تصدی‌گری دولت را
اصل می‌دانم، اما با توجه به ساختار
اقتصادی کشور، بخش خصوصی
فعلی کشور را آماده‌ی پذیرش
وظایف تصدی‌گری دولت در سازمان
حسابرسی نمی‌بینم.

«با توجه به ماده واحده‌ی قانون
استفاده از خدمات تخصصی و
حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به
عنوان حسابدار رسمی (لایحه‌ی
مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱ و اصلاحیه‌ی
۱۳۷۲/۱۱/۱۷ مجلس شورای
اسلامی)، نظر تان در خصوص
لایحه‌ی ایجاد نهاد مستقل ناظر بر
حرفه‌ی حسابرسی، چیست؟

نظری در این مورد ندارم، اما به
نظرم در کشور، ناظر بیش از حد
معمول داریم. ایجاد نهاد مستقل
ناظر بر حسابرسی (که نمی‌دانم
چگونه می‌خواهد مستقل باشد و به
بلای جامعه دچار نشود که هر سال
دولتی‌تر می‌شود) را تقدیم لیوان آب
به فردی می‌دانم که در حال غرق
شدن است!

«در خصوص ضرورت ادغام و
رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی،
نظر و استدلال شما چیست؟

ادغام مؤسسات امری بسیار پیچیده
و دشوار است. بورس و جامعه به گونه‌ای
اشاره‌وار آن را تشویق می‌کنند، اما
هیچ حمایتی در کار نیست. مهم‌تر اما
پس از ادغام، نزدیک کردن فرهنگ
حاکم بر مؤسسات به یکدیگر است که
به دلایل گوناگون حرکتی بطئی دارد.
در مورد رتبه‌بندی، نوعی رتبه‌بندی
طبیعی را باور دارم؛ نه این که شخص
یا اشخاص مؤسسات را رتبه‌بندی
کنند.

«به نظر شما در تلاطم ارزی
موجود، جامعه‌ی حسابداران رسمی
ایران چه اقداماتی می‌توانست
انجام دهد که انجام نداده است؟

تلاطم ارزی کشور از سویی موضوعی
سیاسی، اجتماعی و کمی اقتصادی
است و دارای عوامل اصلی و خارجی
است. این تلاطم عمدتاً بخاطر اعمال
تکلیفی، نداشتن برنامه‌های بلندمدت
و استراتژیک و بی‌تدبیری است. جامعه
حسابداران تاحدود زیادی درگیر کار

خود است و در پی رفع و رجوع کردن
مشکل خود و در عمل امکان اقدامی
در این جهت از او سلب شده است.
مؤسسات حسابرسی بدو باید ببینند
با این تلاطم چه رفتاری داشته باشند؛
خود را محکم بگیرند که این تلاطم
آنان را با خود به قهقرا نبرد.

«مهم‌ترین آسیب حرفه
حسابرسی کشور را چه می‌دانید؟
در یک کلام، نبود پاسخ‌خواهی
واقعی و بی‌تفاوتی نسبت به آنچه در
فضای اقتصاد کشور می‌گذرد.

«برای مدیریت مؤثر جامعه
حسابداران رسمی ایران در شرایط
کنونی، چه اولویت‌ها و اقداماتی را
ضروری می‌دانید؟

این که چه اولویت‌هایی ضروری
است و چه اقداماتی باید انجام شود
یک سوی قضیه است، این که بشود
این اولویت‌ها و اقدامات را اجرایی کرد،
موضوعی مهم‌تر. به هر حال معضلات
اصلی جامعه که باید در جهت حل
آن‌ها حرکت کند به قرار زیر می‌تواند
باشد:

(۱) رها شدن از قیدوبندهای دولتی
(۲) اصلاح ساختار جامعه، به‌ویژه
از نظر بخش نظارتی آن
(۳) پرکاری دو سویه و تعامل بیش‌تر
با اعضای جامعه

(۴) ارائه‌ی تصویری واقعی از کارکرد
جامعه‌ی حرفه‌ای به دولت و دولتمردان؛
هرچند این امر، بسیار بسیار
دشوار است و زیرساخت‌هایی نیاز دارد
که به عمر ما شاید قد ندهد و آخر
این که تا زمانی که علم به معنای عام،
مدیریت به معنای خاص و مدیریت
مالی، حسابداری، حسابرسی، پاسخ
خواهی و پاسخ‌گویی در کشور، به
رسمیت شناخته نشود، اوضاع تغییری
نخواهد کرد.

من ناامید نیستم، چرا که آدمی
به امید زنده است، هرچند این امید
کورسویی بیش‌تر نباشد. ■

برنامه ریزی برای شناساندن حرفه از اولویت های مدیریت جامعه است

گفت و گو با لطفعلی لطفعلیان صارمی

سومین دبیر کل جامعه ی حسابداران رسمی ایران

از ۱۳۸۶/۵/۱۰ تا ۱۳۸۳/۱۱/۲۸

مهم ترین اقدامات، دستاوردها و چالش های دوره تصدی خود را در

حوزه های زیر، شامل چه مواردی
می دانید؟

قبل از هر چیز باید اشاره کنم که با توجه به گذشت حدود پانزده سال، برای پاسخ به پرسش های شما باید از حافظه و یا برخی شواهد موجود کمک بگیرم. اما اجمالاً عرض می کنم معمولاً اقدام های اولیه در تاسیس و تشکیل، هم سخت است، و هم تأثیرگذار.

سخت است چون مشکلات و چالش ها و نیازها خیلی شناخته شده نیستند، و تأثیرگذار، در شکل گیری و به هدف رسیدن.

ارکان جامعه عملاً در نیمه ی دوم سال ۸۰ تکمیل شد و فعالیت زیادی در این مدت ۳ سال، صورت گرفت. لیکن

لازمه ی تبدیل شدن این نهال تازه غرس شده به درختی تناور، تثبیت کارهای انجام شده و استحکام بخشیدن به آن بود که علاوه بر امکانات و برنامه ریزی، تلاش شبانه روزی را می طلبد که البته معتقدم هنوز تا رسیدن به هدف فاصله زیادی داریم.

امکانات آن روز هیچگونه تناسبی با انتظارات از یک جامعه حرفه ای نداشت کما این که اکنون هم ندارد. فی المثل درآمد سال ۱۳۸۳ حدود ۲۷۵ میلیون تومان بود. ساختمانی که جامعه در آن مستقر بود، کاملاً مستهلک با کاربری مسکونی و استیجاری متعلق به وزارت اقتصادی و دارایی بود. همکاری اعضا در اوایل کار، در حدی بود که حتی برخی از مؤسسات شناخته شده هم حق عضویت خود را نمی پرداختند و اغلب مؤسسات از ارائه ی اطلاعات اولیه به جامعه خودداری می کردند. این ها مهم ترین

چالش ها در آن مقطع بود. از این رو، در بدو امر، جلب همکاری اعضای جامعه، افزایش درآمد، زمینه سازی خرید ساختمان، افزایش کیفیت فعالیت های حرفه ای اعضا و آموزش، مد نظر قرار گرفت. سایر اقدامات دوره ی تصدی این جانب به اختصار و فهرست وار به شرح زیر است: - شورای عالی قبلاً در خصوص استراتژی، کارهای مقدماتی را انجام داده بود. بعد از بررسی بیش تر که نسبت به آن انجام دادیم، در اردیبهشت ماه ۸۴ این استراتژی نهایی شد و به تصویب رسید.

- در پی تصویب استراتژی، خط مشی معین شد و چون هر دوره هیأت مدیره ۳ سال است، برنامه های یک ساله، دو ساله و سه ساله تدوین و به صورت کامل اجرا شد.

- چگونگی آموزش مستمر اعضا

مطالعه، تدوین و طبق برنامه‌ی مدون اجرا شد.

- در مورد آموزش به پرسنل دستگاه‌ها، مطالعه و در مواردی اجرا شد.

- به منظور شناساندن جامعه، روابط عمومی تقویت شد و در این راستا سایت جامعه فعال گردید. از آن‌جا که در مصاحبه‌ها با خبرنگاران بخش اقتصادی رسانه‌ها، به این نتیجه رسیدیم که برای شناساندن جامعه، نیاز است که ایشان نسبت به حرفه شناخت داشته باشند، لذا طی چندین جلسه کلاس آشنایی با مفاهیم حسابرسی برای ایشان دایر شد.

- در مورد بیمه‌ی مسئولیت حسابرسان، با تشکیل کارگروه خاص موضوع در جلسات متعدد بررسی و نهایتاً با هماهنگی با مدیران بیمه‌ها و پس از یک گردهم‌آیی، به انجام قرارداد برخی مؤسسات با بعضی شرکت‌های بیمه منجر شد.

- به منظور به روز بودن و پویایی جامعه، در مورد اصلاح اساسنامه، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها، مطالعه‌ی مستمر مد نظر قرار گرفت.

- دستورالعمل نحوه‌ی وصول درآمدها تدوین و تصویب شد و به مورد اجرا آمد.

- دستورالعمل ادغام مؤسسات تدوین و تصویب گردید و به استناد آن برخی مؤسسات ادغام شده و می‌شوند.

- مکاتبه و نیز جلسات متعددی با دستگاه‌های ذی‌ربط و حتی معاون اول رئیس‌جمهور برگزار شد، مبنی بر این که در زمان پیشنهاد و یا تهیه‌ی پیش‌نویس قوانین به منظور مد نظر قرار دادن آثار مالی ناشی از اجرای قوانین از نظرات کارشناسی جامعه استفاده کنند.

- توسعه و بهبود سیستم‌های مورد عمل جامعه از جمله بانک اطلاعاتی.

- متن پرسش و پاسخ‌های کارگروه‌ها از طریق فصل‌نامه و سایت جامعه، اطلاع‌رسانی شد. گفتنی است پرسش و پاسخ‌های مالیاتی در دوره‌های بعد از

این‌جانب به صورت کتاب منتشر شد.

- به منظور پاسخ‌گویی به پرسش‌های مالیاتی اعضا و نیز ایجاد رابطه‌ی نزدیک جامعه با سازمان مالیاتی، کارگروه مالیاتی تشکیل شد.

- همایش مالیاتی و نیز همایش چالش‌های حسابرسی برگزار شد و هر دو مورد توجه اعضا و گروه‌های متعدد ذی‌نفع در موضوع قرار گرفت.

- گردهم‌آیی اعضا با حضور اعضای شورای عالی و هیأت‌مدیره در چندین مورد برگزار شد و اعضای شورای عالی و هیأت‌مدیره به پرسش‌های اعضا پاسخگو بودند.

- مراسم دید و بازدید عید نوروز و همچنین جشن سال‌روز تشکیل جامعه در برنامه‌های ارائه شده دیده و اجرا شد.

- با اداره‌ی ثبت شرکت‌ها در مورد خودداری از ثبت تغییرات شرکت‌هایی که مشمول ماده‌ی یک آیین‌نامه اجرایی تبصره (۴) قانون تشکیل جامعه هستند ولی حسابرسان و بازرس خود را غیر از اعضای جامعه انتخاب می‌کردند، مکاتبه شد

- انجام مکاتبه با اداره‌ی ثبت شرکت‌ها در تهران و شهرستان‌ها در مورد این‌که از ثبت مؤسسه یا شرکت حسابرسی و یا تغییرات مؤسسه و شرکت‌های حسابرسی (تشکیل شده از قبل)، خودداری شود و در مورد آن‌ها از جامعه استفسار کنند.

- تهیه‌ی آیین‌نامه‌ی نحوه‌ی رسیدگی هیأت‌های انتظامی به تخلفات اعضا موضوع ماده‌ی (۹) آیین‌نامه‌ی انضباطی.

- بازنگری در وضعیت هیأت‌های انتظامی و فعال‌سازی آن‌ها.

- بررسی چگونگی اخذ اطلاعات مدون و زمانبندی شده از مؤسسات و شاغلین انفرادی در خصوص کارها، پرسنل و درآمد آنان و اجرایی کردن آن.

- تهیه‌ی چک‌لیست کنترل کیفیت و فعال‌سازی کارگر و کنترل کیفیت و نیز

بازنگری در چک لیست و نحوه‌ی انجام کنترل کیفیت در سطح مؤسسه (کنترل وضعیت).

- از آن‌جایی‌که انتقال مالکیت ساختمان در اختیار جامعه از کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره) به وزارت امور اقتصادی و دارایی قطعی شده بود، جلساتی با وزیر و معاونین وزارتخانه در جهت انتقال بلاعوض مالکیت آن به جامعه برگزار گردید و متعاقباً مکاتبات هم در این خصوص صورت پذیرفت که پس از استعفای این‌جانب موضوع عملاً تغییر ماهیت پیدا کرد.

- با انتخاب هیأت تحریریه، فصلنامه‌ی حسابدار رسمی با طراحی و محتوای جدید منتشر شد و علاوه بر اعضا، با هماهنگی صورت گرفته با دانشگاه‌ها برای کتابخانه‌های دانشکده‌های حسابداری هم ارسال می‌شد.

- چارت سازمانی جامعه بازنگری شد و به تصویب شورای عالی رسید.

- آیین‌نامه‌ی اجرایی هر یک از کارگروه‌ها تدوین و به تصویب شورای عالی رسید.

- کارگاه آموزشی مالیاتی برای اعضای جامعه و کارکنان مؤسسات حسابرسی با هماهنگی سازمان امور مالیاتی تشکیل شد.

- مشارکت با شهرداری تهران در برگزاری همایش پروژه نظام اصلاح مالی شهرداری.

- تصویب ایجاد مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای در جامعه، و انتخاب رئیس آن برای تسریع در راه‌اندازی، و اختصاص بخشی از سایت برای اطلاع‌رسانی در این خصوص.

- بررسی چارچوب تعهدات حسابرسی در قرارداد حسابرسی دانشگاه‌های علوم پزشکی و نحوه‌ی کار و چگونگی گزارشگری و همکاری در برگزاری همایش در این مورد.

- به منظور انتخاب مشاهیر دانش

حسابداری و حسابرسی فرم نظر خواهی تهیه و برای کلیه اعضا ارسال شد.

- پیاده سازی سیستم پیام کوتاه (sms) برای اطلاع رسانی به اعضا.

- ایجاد و بهره برداری از سیستم بانک اطلاعاتی (شامل اطلاعات اعضا، کارکنان اعضا، مؤسسات، کارهای مؤسسات و اعضا)

- پیاده سازی سیستم اطلاعات مدیریت.

- مطالعه در جهت چگونگی تدوین اسناد و مدارک جامعه شامل بروشور و کاتالوگ به زبان انگلیسی توسط بخش آموزش و تحقیقات.

- پیشنهاد ممنوعیت شرکت در مناقصه و ارائه ضمانت نامه ی حسن انجام کار به کارفرمایان توسط اعضا، به شورای عالی جهت تصویب.

- معرفی نماینده جهت ارتباط با IFAC

در ادامه ی فهرست بالا مایلیم به برخی از مواردی اشاره کنیم که در دستور کار بود لیکن با توجه به استغای این جانب امکان اجرایی نیافت.

- کلیه ی اطلاعات و پرونده ها مکانیزه شود.

- سیستم کنترل کیفیت مکانیزه شود.

- دستور جلسات شورا و صورتجلسات مربوط و نیز سایر مکاتبات با اعضا از طریق امکانات سایت جدید صورت گیرد.

- با توجه به نیاز برخی اعضا، جهت تدريس دوره های زبان عمومی و تخصصی و همچنین برگزاری کلاس ICDL از طریق مراکز معتبر قرارداد گروهی منعقد شود.

- برگزاری همایش با حضور اعضای مؤثر ACCA با هدف امکان آموزش اعضا.

اجرای استانداردهای IFRS برای تهیه صورت های مالی واحدهای انتفاعی را، چه قدر مفید یا ضروری می دانید؟

در این مورد، به طور خیلی مختصر معتقدم اگر امکان اجرای IFRS در کشور فراهم باشد، آن را لازم و مفید می دانم.

نظر تان در خصوص محدود نمودن سازمان حسابرسی به عنوان مرجعی جهت تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی و منفک نمودن آن از وظایف تصدی گری فعلی، چیست؟

با توجه به این که سازمان حسابرسی در جایگاه مرجع تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی عملاً جا افتاده است، به نظر می رسد این جایگاه نباید تغییر کند، ضمن این که در شرایط فعلی دولت نیازمند است که در مواردی از نیروهای حرفه ای سازمان در قالب تصدی گری استفاده نماید.

با توجه به ماده واحده ی قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی (لایحه مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱ و اصلاحیه ۱۳۷۲/۱۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی)، نظر تان در خصوص لایحه ایجاد نهاد مستقل ناظر بر حرفه حسابرسی، چیست؟

اولاً تا آن جا که در جریان هستیم در دولت لایحه ای در خصوص ایجاد نهاد مستقل ناظر بر حرفه ی حسابرسی تهیه نشده است.

ثانیاً اگر قرار است چنین نهادی ایجاد شود، حتماً لازم است تجربیات اجرایی کشور در این خصوص با تجربیات دیگر کشورهای پیشرو در این زمینه، مد نظر قرار گیرد. بدیهی است ضمن حفظ استقلال و استفاده از افراد حرفه ای مستقل در این راستا، لحاظ ضمانت اجرایی لازم برای تصمیمات نهاد ناظر از لوازم موفقیت آن خواهد بود.

در خصوص ضرورت ادغام و رتبه بندی مؤسسات حسابرسی، نظر و استدلال شما چیست؟
در مجموع، بزرگ شدن مؤسسات

حسابرسی را با در نظر گرفتن شرایط مؤسسات و امکانات و نیز ضرورت ها؛ لازم می دانم ولی نه صرفاً از راه ادغام.

بدیهی است تجميع چند مؤسسه به اجبار به خاطر استفاده از امتیاز بورس و امثالهم نه به صلاح خود آنهاست و نه به مصلحت جامعه ی حسابداران.

نظر شما در خصوص رتبه بندی مؤسسات عضو جامعه چیست؟

اگر رتبه بندی مؤسسات برای استفاده ی صاحب کاران است، به نظر این جانب امتیاز کنترل کیفیت، امتیاز کنترل وضعیت، تعداد و ترکیب نیروی انسانی و ظرفیت کاری را می بایست جامعه بررسی کند و برای اطلاع استفاده کنندگان انتشار دهد. نه این که معدلی از امتیاز کنترل کیفیت و کنترل وضعیت را به عنوان رتبه بندی اعلام کند.

به نظر شما در تلاطم ارزی موجود، جامعه حسابداران رسمی ایران چه اقداماتی می توانست انجام دهد که انجام نداده است؟

جامعه ی حسابداران رسمی ایران در خصوص تلاطم ارزی تصمیم گیر نبوده و نیست که اقدام خاصی را انجام دهد. جامعه می بایست در مورد نحوه ی ثبت آثار تصمیمات دولت در این خصوص رهنمود ارائه دهد که از طریق کارگروه فنی و استانداردها انجام داده است.

مهم ترین آسیب حرفه ی حسابرسی کشور را چه می دانید؟

مهم ترین آسیب حرفه ی حسابرسی، شناخته نشدن حرفه ی حسابرسی و جامعه ی حسابداران از بعد اجتماعی و اقتصادی در کشور است که پایین بودن سطح درآمد مؤسسات و عدم توانایی اغلب آنان در جذب نیروی های کیفی ناشی از آن، از جمله علل خدشه دار شدن کیفیت کار است. با عنایت به این مهم، به نظر می رسد می بایست برنامه ریزی در این خصوص از اولویت های مدیریت باشد. ■

مهم‌ترین اولویت اصلاح اساسنامه است

گفت‌وگو با نظام‌الدین ملک‌آرایی

دبیر کل جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران

از ۱۳۸۶/۱۰/۵ تا ۱۳۹۲/۹/۲۰

مهم‌ترین دستاوردهای دوره‌های تصدی خود را شامل چه

مواردی می‌دانید؟

فارغ از امور جاری جامعه، شش تصمیم مهم طی دوره دبیرکلی من گرفته شد که می‌توانم به عنوان دستاوردهای دوره‌ی تصدی خودم یاد کنم:

تصمیم اول، خرید دو باب ساختمان در خیابان سپهبد قری و میرداماد با استفاده از منابع مالی جامعه بود که اکنون مهم‌ترین سرمایه‌ی مادی جامعه به شمار می‌آید.

تصمیم دوم، راه‌اندازی «مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای» و متمرکز کردن فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی جامعه در ساختمان میرداماد بود. این مرکز، با هدف ارتقای دانش حسابداران،

حسابرسان، انتشار کتب حرفه‌ای و «فصلنامه‌ی حسابدار رسمی» در جامعه راه‌اندازی شد.

تصمیم سوم، عضویت در فدراسیون بین‌المللی حسابداران (IFAC) بود. جامعه، به منظور گسترش ارتباطات و آگاهی از آخرین دستاوردهای علمی و آموزشی و حرفه‌ای در سطح بین‌المللی، سرانجام پس از پیگیری‌های مستمر، در سال ۲۰۰۴ میلادی، به عنوان عضو پیوسته در «فدراسیون بین‌المللی حسابداران» پذیرفته شد.

تصمیم چهارم، تقویت ساختار و نظام‌های داخلی جامعه بود. بدین منظور، ابتدا استراتژی فعالیت جامعه برپایه‌ی فلسفه‌ی پیدایی جامعه (یعنی ماده واحده) تعریف و سازماندهی شد، سپس به اتکای آن، سازمان کلی و تفصیلی جامعه تنظیم و سرانجام به تصویب شورای عالی رسید.

تصمیم پنجم، تشکیل نشست

ماهانه‌ی اعضا در جامعه بود. نشست‌های ماهانه هدف‌های چون: تقویت مشارکت و همراهی در میان اعضا، و بهره‌گیری از نظرها و پیشنهادهای آنان، در یافتن راه‌های مناسب برای اصلاح امور و حل مشکلات جامعه را دنبال می‌کرد. بدیهی است که، ادامه‌ی این نشست‌ها می‌توانست نقش شایانی در انتخابات سالم اعضای شورا داشته باشد.

تصمیم ششم، انتخاب هفته و روز حسابدار بود. در سال ۱۳۸۶ به اتفاق انجمن حسابداران خبره تصمیم گرفته شد که به منظور همبستگی ملی حسابداران ۱۴ تا ۲۱ آذرماه هر سال به عنوان هفته‌ی حسابداری و روز آذرماه به عنوان روز حسابدار در ایران انتخاب و از این پس، از همه‌ی سازمان‌ها در سراسر کشور خواسته شود، در یکی از روزهای این هفته، ضمن اجرای مراسم سوگند حسابداران، با برگزاری مراسم ویژه، از حسابداران شاغل در

سازمان‌های متبوع خود، تحلیل به عمل آورند و حرفه‌ی حسابداری و نقش حسابداران را در پیشرفت فعالیت‌های اقتصادی کشور، به عموم بشناسانند.

«مهم‌ترین چالش‌های دوره تصدی خود را شامل چه مواردی می‌دانید؟»

فارغ از دستاوردهایی که به آن اشاره کردم در دوره تصدی خود، با دو چالش مهم مواجه شدم، که بازتاب مخالفت من با دو زمینه‌ی فکری بود که با آن‌ها موافق نبودم:

چالش اول ناشی از پیشنهاد من به شورای عالی، برای مخالف با پذیرش کار دست دوم و انعکاس مصوبه‌ی این پیشنهاد، در سایت جامعه، پیش از امضای اعضای شورا بود. زیرا برای باور بودم که، مجاز بودن اعضای شاغل به پذیرش کار دست دوم از سازمان حسابرسی، اقدامی در تناقض با «آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای» و فاقد «وجاهت حقوقی» است که در هر حال، یک نوع «اخلاق‌شویی» به شمار می‌آید، که نمی‌شد این نقض اخلاقی را، با اعطای مجوز به اعضای شاغل، تطهیر و آن را اخلاقی جلوه داد.

چالش دوم، ناشی از مخالفت من با افزایش حق الزحمه‌ی کارشناسان هیأت عالی نظارت، خارج از ساختار نظام پرداخت جامعه بود. زیرا به نظر من، جامعه‌ی حسابداران رسمی دارای ساختار سازمانی مدون واحدی برای پرداخت حقوق و دستمزد بود که طبق آن، حق الزحمه‌ی کارشناسان هیأت عالی نظارت نیز باید در این قالب پرداخت می‌شد. بنابراین، اعمال هرگونه تبعیض در حق الزحمه‌ی مشاغل همگن، از نظر منطقی و نظام‌اداری قابل دفاع نبود و موجب بروز «دوگانگی» در ساختار پرداخت جامعه می‌شد.

اگرچه این تفاوت دیدگاه، چالش برانگیز بود و موجب احاله‌ی این دو موضوع، به هیأت ویژه موضوع

ماده‌ی ۳۷ مکرر اساسنامه گردید. اما به باور من، چون این دو تصمیم، دارای ارزش حرفه‌ای و اخلاقی بود و با حسن نیت هم گرفته شده بود، مآلاً به تأسی از این بیت مولانا، باید ضمان آن‌را به عهده می‌گرفتم.

خدمتی می‌کن برای کردگار/با قبول و رد خلقتان چه کار

فارغ از موضوعات یادشده، جامعه‌ی حسابداران رسمی، در این دوران با چالش‌های دیگری نیز روبرو شد. که از آن جمله، می‌توان به طرح شکایت سازمان حسابرسی به شورای عالی جامعه، نسبت به انتشار «کتاب دیباچه‌ای بر حقوق مدنی» تألیف دکتر محمدعلی موحد در سال ۱۳۸۹ اشاره کرد که به‌نظر من این اعتراض، با شتاب و بدون بررسی دقیق موضوع، مطرح شده بود.

اجازه فرمایید درباره‌ی چالش‌ها، به همین حد بسنده کنیم و به توصیه‌ی خاقانی، شاعر نامدار ایرانی، که می‌فرماید: «پرویز کنون گم شد، زان گم‌شده کم‌تر گو» در گذشته نمایم و از فرصت‌های موجود، در مانده‌ی عمر بهره بگیریم.

«اجرای استانداردهای (IFRS) برای تهیه‌ی صورت‌های مالی واحدهای انتفاعی را چقدر مفید یا ضروری می‌دانید. موانع اجرای آن را چگونه ارزیابی می‌کنید؟»

یکی از مهم‌ترین الزامات تهیه و ارائه‌ی اطلاعات مالی باکیفیت و کاربردی، وضع و تدوین استانداردهای حسابداری و رعایت آن، در عمل است. چنین استانداردهایی، ضمن تبعیت از مبانی عمومی حسابداری، باید با نیازها و الزامات محیطی، نظیر: نوع و گستره‌ی اقتصادی، دامنه‌ی بخش‌های مختلف اقتصاد، قوانین و مناسبات حقوقی، اخلاق و ارزش‌های اجتماعی، سازگار باشد و در عین حال، با استانداردهای

جهانی حسابداری نیز هماهنگ باشد. در این زمینه سه نکته اساسی مطرح می‌شود:

نکته‌ی اول آن‌که، لازم‌الاجرا شدن استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، بدون بسترسازی مناسب، مشکلات عدیده‌ای برای حسابداران، سازمان‌های مالیاتی، سرمایه‌گذاران، حسابرسان واحدهای اقتصادی، همچنین تدوین‌کنندگان کتب حسابداری و آموزش‌دهندگان آن، به‌وجود می‌آورد. زیرا، حسابداری دانشی کاربردی است و لزوماً با محیط و اوضاع و احوال اقتصادی و مناسبات حقوقی جامعه‌ای که در آن به‌کار گرفته می‌شود، رابطه‌ی ذاتی دارد. از این رو، به‌کارگیری استانداردهایی که تحت شرایط و الزامات محیط اجتماعی معینی تدوین شده است در محیط دیگری که مختصات متفاوتی دارد، لزوماً کارساز و گره‌گشا نخواهد بود و حتی می‌تواند، مشکل آفرین نیز بشود. در کشور ما، تفاوت در نظام حقوقی، شکل‌های مختلف مالکیت، انواع عقود و قلمرو بخش‌های مختلف اقتصاد، از جمله مواردی است که به‌کارگیری بدون قید و شرط استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی را، با دشواری مواجه می‌سازد.

نکته‌ی دوم آن‌که: با اجرایی شدن این استانداردها، دو نوع مجموعه استاندارد گزارشگری مالی لازم‌الاجرا، در کشور جاری می‌شود. یکی استانداردهای ملی حسابداری برای شرکت‌های غیربورسی، و دیگری استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، که مرسوم و منطقی نیست.

نکته‌ی سوم آن‌که: اگرچه تمام استانداردهای حسابداری کنونی، با تغییرات اندک، بر متون استانداردهای

بین‌المللی مبتنی است اما، این استانداردها به سرعت در جریان اصلاح و تغییر و بعضاً نسخ و جایگزینی هستند. در نتیجه، در مواردی ممکن است بین استانداردهای ملی و استانداردهای بین‌المللی اختلاف و حتی تعارض بوجود آید یا به تهیه‌ی صورت‌های مالی خارج از دفاتر بیانجامد.

با این توضیح، بهره‌گیری هدفمند از دانش حسابداری و استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی، به چارچوبی مدون و منسجم، در قالب ویژگی‌های محیطی و نیازهای کشور وابستگی دارد که در تدوین آن، باید از متضاد یا متعارض نبودن موارد مقرر در استانداردها با احکام آمره‌ی مقرر در قوانین تجاری و عمومی، اطمینان حاصل شود؛ که لازمه‌ی آن، مطالعه‌ی قانون اساسی، برنامه‌های توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی و قوانین تجاری، مدنی و مالی و مالیاتی کشور است. یادآوری می‌کنم که، تدوین استاندارد یک فرایند است یعنی به‌کارگیری آن‌را، نمی‌توان بدون ملحوظ داشتن مبانی حاکم بر گزارشگری در ایران، و شرایط محیطی به‌کارگرفت و اجباری کرد. بنابراین، به جای استفاده از راه‌کارهای دوگانه و میان‌بر، بهتر است با تشکیل کارگروهی، به ایجاد مجموعه‌ای واحد، باکیفیت و فهم‌پذیر از استانداردهای ملی حسابداری منطبق با اوضاع و احوال و شرایط کشور مبادرت نمود که در عین حال، با استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی نیز هم‌گرایی و هماهنگی داشته باشد.

«در خصوص ضرورت ادغام مؤسسات حسابرسی نظر و استدلال شما چیست؟»

تا آن‌جاکه به یاد دارم موضوع ادغام مؤسسات حسابرسی، در سال ۱۳۸۴ به تصویب شورای عالی رسید، تا امکان حسابرسی واحدهای اقتصادی بزرگ نظیر بانک ملی و فولاد مبارکه

فراهم شود. اگرچه بزرگ‌شدن مزایایی از قبیل: افزایش درآمد و کاهش مخاطرات از دست‌دادن صاحب‌کار و ارتقای فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی را برای مؤسسات حسابرسی در پی دارد؛ اما ارتقای وضعیت و توانمندسازی، هنگامی به‌دست می‌آید که مؤسسات حسابرسی، با «ادغام جزیره‌ای» بزرگ نشده باشند. در هر حال، حمایت از ادغام و تجمیع مؤسسات حسابرسی نباید به بی‌توجهی و تضعیف مؤسسات حسابرسی متوسط، کوچک و شاغلین انفرادی، بیانجامد که نقش مهمی در حسابرسی هر کشور دارند.

«در خصوص رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی، نظر و استدلال شما چیست؟»

به راستی نمی‌دانم این شیوه رده‌بندی مؤسسات حسابرسی در ایران، برپایه‌ی چه دیدگاهی استوار است؟ چون به نظر من، این کار مغایر با فلسفه پیدایش جامعه‌ی حسابداران رسمی و تسری تفکر «ژن خوب» به مؤسسات حسابرسی است. زیرا، رده‌بندی مؤسسات برپایه‌ی معیارهای غیر کمی (Non-Quantitative) از یک‌سو، مخاطرات ناشی از اشتباه، تبعیض، فساد و قضاوت شخصی را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر، حق انتخاب حسابرس به‌وسیله‌ی صاحب‌کار را محدود می‌کند. البته رده‌بندی مؤسسات حسابرسی، برپایه‌ی معیارهای کمی (Quantitative) نظیر درآمد، تعداد دفاتر، تعداد شرکا و تعداد کارکنان حرفه‌ای، امکان‌پذیر و مرسوم است اما این کار، به‌وسیله‌ی مراجع حرفه‌ای انجام نمی‌شود.

«برای مدیریت مؤثر جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران در شرایط کنونی، چه اولویت‌ها و اقداماتی را ضروری می‌دانید؟»

مهم‌ترین اولویت و اقدام برای مدیریت مؤثر جامعه در شرایط

کنونی، اصلاح اساسنامه است. زیرا، اولین شرط تنظیم اساسنامه، توجه به همخوانی آن با قانون مربوط است، که به نظر می‌رسد این شرط از روز اول تا کنون، احراز نشده است. یعنی قانون تشکیل جامعه‌ی حسابداران رسمی، در فرایند تنظیم اسناد فرودست به ویژه اساسنامه، نتوانسته از آسیب‌های ناشی از گرایش‌های دولتی مصون بماند و به تدریج از روح قانون فاصله گرفته و هدف‌های مندرج در قانون تشکیل آن، کمرنگ شده است. از آن‌جا که، اساسنامه بارها اصلاح، و نکاتی به متن آن اضافه یا از آن حذف شده که در مواردی با موازین حرفه‌ای و دیدگاه‌های جامعه‌ی حسابداران رسمی سازگار نبوده است، به نظر می‌رسد که اصلاح و تغییر آن به شیوه‌ی گذشته به نتیجه نخواهد رسید. برای رفع این نقیصه، دو راه حل متفاوت به ذهنم می‌رسد که باید با درایت و به شیوه‌ی بازنویسی (مهندسی مجدد) به کار گرفته شود:

راه حل اول، بازنویسی اساسنامه، برپایه‌ی قانون تشکیل جامعه‌ی حسابداران رسمی (شبیه‌سازی اساسنامه‌ی فعلی با ماده واحده).

راه حل دوم، بازنویسی قانون تشکیل جامعه‌ی حسابداران رسمی برپایه‌ی اساسنامه‌ی فعلی (شبیه‌سازی ماده واحده با اساسنامه فعلی).

بدیهی است در صورتی که راه حل اول مورد نظر باشد، دوباره نویسی آن باید به هیأتی رها از منافع فردی و گروهی و آشنا به موازین حرفه‌ای، واگذار شود تا اشتباه گذشته تکرار نشود.

در صورتی که اساسنامه به یکی از دو شیوه یادشده اصلاح نشود، جامعه‌ی حسابداران رسمی، به تدریج به شیر بی‌یال و کوپالی تبدیل می‌شود که تداعی این شعر خاقانی است.

گیرم که مارچوبه کند تن به شکل مار/کو زهر بهر دشمن و کو مهره بهر دوست ■